

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

12 februari 2007

GEDACHTEWISSELING

**over de prioriteiten van het Duitse EU-voorzitterschap
met de heer Christoph Jessen, ambassadeur van de Bondsrepubliek Duitsland**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Anissa Tamsamani en de heer Luk Van Nieuwenhuysen**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;
de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;
de heren Gilbert Bossuyt, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Tamsamani;
de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete, mevrouw Linda Vissers;
de heren Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, mevrouw Trees Merckx-Van Goeij, de heer Koen Van den Heuvel;
de heren Bart Caron, Kurt De Loo, Jacky Maes;
de heer Louis Bril, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marc van den Abeelen.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;
de heer Jan Loones.

INHOUD

	Blz.
I. INLEIDENDE SITUERING DOOR DE VOORZITTER.....	4
II. UITEENZETTING DOOR DE HEER CHRISTOPH JESSEN, AMBASSADEUR VAN DE DUITSE BONDSREPUBLIC.....	4
III. BESPREKING	8
1. Vragen en opmerkingen van de leden	8
1.1. Tussenkost van de heer Luk Van Nieuwenhuysen	8
1.2. Tussenkost van de heer Johan Verstreken.....	9
1.3. Tussenkost van de heer Dirk De Cock	9
1.4. Tussenkost van mevrouw Anissa Tamsamani.....	9
1.5. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn	10
1.6. Tussenkost van mevrouw Miet Smet.....	10
1.7. Tussenkost van mevrouw Anne Marie Hoebeke	11
2. Antwoorden van ambassadeur Christoph Jessen.....	12

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme vond op datum van dinsdag 23 januari 2007 een gedachtewisseling plaats met de heer Christoph Jessen, buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur van de Bondsrepubliek Duitsland. Onderwerp van deze gedachtewisseling waren de prioriteiten van het Duitse voorzitterschap van de Europese Unie (januari 2007 – juni 2007).

I. INLEIDENDE SITUERING DOOR DE VOORZITTER

De voorzitter, mevrouw *Miet Smet*, verwelkomt de heer Jessen. Ze verklaart dat het ondertussen de vaste gewoonte van de commissie is om bij aanvang van een nieuw Europees voorzitterschap de ambassadeur van het betreffende land uit te nodigen om de plannen van het voorzitterschap toe te lichten. Ze leidt uit het curriculum vitae van de heer Jessen af dat deze al geruime tijd met de Europapolitiek bezig is. Tussen 1996 en 2004 bestond zijn hoofdtaak zelfs uit het opvolgen van de Europese ontwikkelingen, onder andere ook in het licht van de recente grote uitbreidingsronde.

De voorzitter benadrukt dat van het Duitse voorzitterschap heel wat wordt verwacht en dat de heer Jessen goed geplaatst is om daaromtrent nadere toelichting te geven. Ze refereert hierbij aan de toenemende berichtgeving in de pers over de malaise die in vele landen heerst rond het Europese project. Berichtgeving die deze commissie toch met enige zorg vervult voor wat de toekomst van de EU betreft. Ze stelt ook vast dat men blijkbaar het standpunt heeft ingenomen dat er geen verdere uitbreiding komt als niet eerst de kwestie van de Europese Grondwet opgelost raakt.

II. UITEENZETTING DOOR DE HEER CHRISTOPH JESSEN, AMBASSADEUR VAN DE DUITSE BONDSREPUBLIEK

De heer *Christoph Jessen* verheugt zich over het feit voor het Vlaams Parlement het Duitse voorzitterschap te mogen toelichten. Hij stelt met name dat Duitsland het belang van deelstaten en regio's in het Europese bestel ten volle onderkent, hetgeen deze bijeenkomst een bijzondere dimensie geeft. Het is voor hem belangrijk te weten hoe men op het Vlaamse niveau over het vooropgestelde programma denkt en hij zal over de eventuele opmerkingen terugkoppelen naar Berlijn.

De ambassadeur verklaart dat er samen met de landen die de volgende voorzitters zullen leveren, Portugal en Slovenië, één gezamenlijke planning is opgemaakt voor een periode van anderhalf jaar, te weten van januari 2007 tot en met juni 2008. Hij wijst er daarbij op dat Duitsland – door de recente toetreding van Roemenië en Bulgarije – het eerste voorzitterschap waarneemt van een Unie met 27 lidstaten. Hetgeen de uitdaging er niet minder op maakt.

Op vandaag geldt meer dan ooit het devies 'Tempora mutantur, et nos in illis': de tijden veranderen en wij veranderen mee. Die verandering gaat overigens zeer snel: de VS als enige overblijvende supermogenheid, in de klassieke zin van de term, ondervindt dat het gemakkelijker is een oorlog te voeren dan hem ook daadwerkelijk te winnen. Al hun militair potentieel ten spijt, kunnen de VS de wereld niet in hun eentje vormgeven. Samen met de EU kunnen de VS dat echter potentieel wel, stelt ambassadeur Jessen. Elkaar tegenwerken brengt alleen chaos. Rusland heeft recent getoond dat het een factor is waarmee er nog steeds rekening moet worden gehouden. We zijn volgens de spreker dan ook op elkaar aangewezen.

Energievoorziening is een van de grootste problemen waarmee we worden geconfronteerd, en die nauwgezet moeten worden opgevolgd, zo stelt hij. Nu de economie weer aantrekt, moet Duitsland, voor het eerst sinds lange tijd, continu de groeicijfers aanpassen in positieve zin. Daar waar Duitsland zowat jaarlijks zijn exportoverschot ziet toenemen, krijgen de VS te maken met een toenemend deficit op het budget, de betalingsbalans en de buitenlandse handelsbalans. Waarmee de ambassadeur maar wil wijzen op de toenemende onevenwichten in de wereldeconomie. Onevenwichten die niet zonder risico's zijn.

De globalisering laat zich overal voelen. Communicatie en informatie zijn voor iedereen toegankelijk, vaak quasi kosteloos; verkeer van goederen en personen gaat snel en tegen lage kostprijs. Het containertransport in Antwerpen kent een onwaarschijnlijke groei en de concurrenten, en met enig geluk ook partners, zijn niet langer de onmiddellijke burens, maar wel Oekraïne, India en China. Er zijn amper nog sectoren die niet geraakt worden door de toenemende globalisering. De oneindige verplaatsingsmogelijkheden zorgen volgens de heer Jessen echter ook voor toenemende onzekerheid. De Balkan is amper enkele uurtjes vliegen verwijderd en het Nabije Oosten is niet veel verder af. Beelden van de ellende van Afrikaanse

vluchtelingen laten voelen hoe dicht dat continent ligt. Ook de onzekerheid is dus geglobaliseerd.

Ambassadeur Jessen stelt dat de grote vraag luidt of de EU, de industrielanden, die evolutie het hoofd kunnen bieden. Zijn we bereid die uitdaging aan te gaan? Zijn we klaar voor een dialoog op gelijke voet met de VS en om met Rusland een partnerschap aan te gaan? Kunnen we de onevenwichten wegwerken en de sociale dimensie van Europa uittekenen en verankeren binnen de globaliserende maatschappij? Kunnen we Europa zo opbouwen dat het drugs, terrorisme en georganiseerde misdaad doeltreffend aanpakt? Apart kunnen de lidstaten niets van dat alles effectief realiseren, maar samen vormen we de grootste interne markt ter wereld. Met 500 miljoen inwoners zijn we zelfs groter dan de VS, Canada en Japan samen. De spreker vraagt zich terzake echter af of we snel genoeg veranderen en of we er klaar voor zijn om gezamenlijk het Europese gewicht in de schaal te leggen.

Hij oppert dat voor een buitenstaander de EU een aantrekkelijke en interessante club van lidstaten lijkt, waar men moeilijk binnen raken kan. Velen staan te trappelen om erbij te horen. Het lijkt een buitengewoon historisch succesverhaal dat met de eenmaking de vrijheid en welvaart voor de Europese volkeren kon verzekeren. Niemand kan zulks beter aanvoelen dan Duitsland en België, zo stelt de heer Jessen. De beide hebben immers ten volle de turbulenties van de Europese geschiedenis in de eerste helft van de twintigste eeuw aan den lijve ondervonden. Een periode van de geschiedenis waarin Duitsland nogal wat ellende heeft afgeroepen over zijn burens en over zichzelf. Toch leven we ondertussen al meer dan 50 jaar in vrede en werken we nauw samen met al onze buurlanden.

De aanblik die de Europese Unie biedt van buiten uit staat echter in schril contrast met de kijk die de Unie heeft op zichzelf. Van binnenuit ziet het profiel er veel minder fraai uit. Het lijkt als er wanorde heerst in alle kamers van het Europese huis, en niet alleen in de kinderkamers. De spreker beklemtoont dat we onder ogen moeten zien dat we in een moeilijke periode zijn aanbeland, dat sommige lidstaten voor verkiezingen staan zoals Frankrijk en België, andere kunnen nog een regering vormen, zij het met moeite, of werken met zeer krappe meerderheden. Of men zoekt nog naar een eerste minister. De afwijzing van de Europese Grondwet in Frankrijk en Nederland vertraagt de introductie van de noodzakelijke verbeteringen aan het besluitvormingsproces binnen de Europese

Unie. De EU heeft geen minister van Buitenlandse Zaken. Ook de verdere uitbreiding is nog onderwerp van discussie. Twee derde van de lidstaten heeft intussen de Europese Grondwet geratificeerd. Ook dat mag niet uit het oog worden verloren, volgens de heer Jessen. Wie zich uitsprekt voor een verdere uitbreiding moet volgens hem ook goed beseffen dat dit alleen kan mits een duidelijke omschrijving van de bevoegdheden van de EU en zijn lidstaten en mits helder gedefinieerde grondwetsregels en -procedures.

De eerlijkheid gebiedt echter vast te stellen dat het enthousiasme voor de EU afneemt, terwijl het scepticisme gestaag toeneemt. Wat op termijn een gevaarlijke evolutie kan zijn. Velen stellen zich, bewust of onbewust, de vraag of ze tot de winnaars of verliezers van de globalisering zullen behoren. Sommigen koppelen de globalisering ten onrechte aan de uitbreiding, de interne markt en dus de EU. Ze verliezen daarbij uit het oog dat alleen een grote, sterke EU het globaliseringsproces naar haar hand kan zetten.

Ambassadeur Jessen heeft daarmee de grote lijnen geschetst van het kader waarbinnen het Duitse voorzitterschap moet werken. Het moge dan ook duidelijk zijn dat een en ander niet gemakkelijk zal worden. De realisaties van het verenigde Europa zullen op 24 en 25 maart, ter gelegenheid van de 50ste verjaardag van de Verdragen van Rome, gevierd worden in Berlijn, een stad die meer dan welke stad ook de hereniging van Europa na de Koude Oorlog symboliseert. De Verklaring van Berlijn die de Europese Raad bij die gelegenheid zal aannemen, biedt de gelegenheid om over de toekomst na te denken en de burgers en Europa dichter bij elkaar te brengen. De spreker benadrukt dat de opdracht niet gemakkelijk is. De steun van alle lidstaten is nodig, maar in het bijzonder van de overtuigde Europeanen. Alleen samen kunnen we succes boeken, stelt hij nog en hij citeert het motto van het Duitse voorzitterschap: "Samen slaagt Europa". Duitsland en België weten dat Europa van vitaal belang is. Weten de andere lidstaten dat ook? En de burgers? De heer Jessen haalt aan dat de Duitse bondskanselier in haar betoog voor het Europees Parlement op 17 januari laatstleden, Jacques Delors heeft geciteerd, die zei dat we Europa een ziel moeten geven. Ze voegde daaraan toe dat we die ziel eerst moeten zien te vinden, maar dat het niet nodig is Europa een ziel te geven, omdat die sowieso al inherent aanwezig is. De ambassadeur citeert ten slotte de Praagse schrijver Karel Capek die zei dat de schepper van Europa het in kleine stukken had verdeeld, opdat

de harten van de mensen zich niet in de grootheid maar wel in de verscheidenheid zouden verheugen. Met name in België kan de rijkdom van die verscheidenheid gevoeld worden. Het onderscheid tussen de Europese naties, de regio's, de talen en verschillende culturen, alle getuigen ze van de creatieve spanning die Europa maakt tot wat het is. Ze moeten dan ook bewaard blijven, niet alles kan of mag geharmoniseerd worden.

De bondskanselier ging in haar redevoering verder door op die stelling. Europa leeft van die verscheidenheid. Het is de erkenning van de verscheidenheid in de eenheid die Europa bijeen houdt. Het onderkennen van dat basisprincipe helpt begrijpen wat precies de ziel vormt van Europa en wat Europa groot maakt. Als we het behoud van die verscheidenheid nastreven, moeten we volgens de heer Jessen ook durven vragen waardoor die verscheidenheid dan wel mogelijk wordt. Het antwoord is eenvoudig: de vrijheid. Ze maakt de verscheidenheid mogelijk en bevordert ze voor allen in alle vormen: de vrijheid van meningsuiting, vrijheid om te geloven of niet, vrijheid om te ondernemen of kunst te maken. De spreker benadrukt nog dat vrijheid niet in één keer verkregen wordt, maar een werk van elke dag is, dat nooit af is. Vrijheid is daarenboven ook onlosmakelijk verbonden met verantwoordelijkheid. Als we het over vrijheid hebben, dan spreken we ook over de vrijheid van anderen, en vrijheid met verantwoordelijkheid voor de anderen, is tolerantie. De slotsom moet dan ook zijn dat Europa's ziel precies die tolerantie is. Europa is het continent van de tolerantie. Maar om dat te leren heeft Europa honderden jaren nodig gehad en regelrechte catastrofes doorgemaakt. Het ware dan ook verkeerd om hoogmoedig te zijn tegenover de mensen en regio's op aarde die het nu moeilijk hebben met tolerantie. Europa is het zichzelf na zo'n lange geschiedenis verplicht wereldwijd tolerantie te brengen en eenieder te helpen om tolerant te zijn.

De heer Jessen laat daarbij opmerken dat met het ontwerp van Europese Grondwet die tolerantie voor het eerst ook uitdrukkelijk ingeschreven staat in een Europese verdragstekst. De lidstaten die de Europese Grondwet onderschrijven leggen zo de basis voor de ontwikkeling van nieuwe regels voor het toekomstige Europa. Die regels moeten aangepast zijn aan de nieuwe samenstelling van de EU en aan de uitdagingen die daarmee gepaard gaan. Met de bestaande regels kan de EU niet verder worden uitgebreid en kunnen de zich opdringende beslissingen niet adequaat worden genomen.

De ambassadeur stelt dat de bondskanselier ten overstaan van het Europees Parlement expliciet gekozen heeft voor een Europa waarin alle lidstaten op gelijke voet staan en dat zich concentreert op die aangelegenheden die op Europees niveau het gemakkelijkst kunnen worden gestuurd, zodat er ook concreet uitvoering aan kan worden gegeven. Ze sprak zich ook uit voor een Europa dat heel bewust het subsidiariteitsprincipe toepast en bepaalde zaken overlaat aan de lidstaten, de regio's en zelfs de gemeenten. Ten slotte staat ze achter een Europa dat inzet op oplossingen waaraan men gemeenschappelijk kan werken om de uitdagingen van de 21e eeuw aan te gaan. De heer Jessen geeft ook de conclusies van de bondskanselier mee: de respectievelijke bevoegdheden en procedureregels van de EU en van de diverse lidstaten moeten duidelijk omschreven worden. In elk geval duidelijker dan tot nu het geval was.

Ambassadeur Jessen wil dit nog enigszins anders verwoorden en stelt met name dat de huidige verdragsbasis moet worden aangepast aan het veranderde kader, willen we in de EU van morgen overleven. Het Duitse voorzitterschap zal er volgens hem alles aan doen om een stappenplan te ontwerpen voor de verdere ontwikkeling van het Europees constitutioneel verdrag. Dat is in het belang van Europa, de lidstaten en de burgers. De heer Jessen herhaalt dat dit de basisvoorwaarde is om aan de politieke, economische en sociale uitdagingen waarmee we geconfronteerd worden het hoofd te bieden. Hij belicht ook een aantal uitdagingen inzake veiligheid en buitenlands beleid. De Westelijke Balkan, bijvoorbeeld, heeft zonder een Europees perspectief geen uitzicht op blijvende en duurzame stabiliteit. De EU moet dit proces begeleiden. Ook in het Midden-Oosten moet de EU het vredesproces samen met de VS, de UNO en Rusland op het goede spoor zetten en houden. Om dat gedaan te krijgen, is een goede samenwerking tussen dat kwartet hard nodig. Die samenwerking lijkt opnieuw van de grond te komen, hetgeen een goed teken is. Ook met het oog op het probleem van het nucleaire programma van Iran moet de EU aan één zeel trekken. In Afghanistan heeft de EU ook een rol te spelen. Alleen een combinatie van burgerlijke en militaire inspanningen kan ter zake succes opleveren.

De heer Jessen trekt die lijn door naar de betrekkingen met de VS, die de belangrijkste handelspartner en – overigens ook wederzijds – de belangrijkste investeringspartner is van de EU. In het belang van het behoud van onze respectieve concurrentieposities moeten in het kader van de Do-

ha-ronde van de Wereldhandelsorganisatie de nog bestaande handelsbarrières geleidelijk opgeheven worden, bijvoorbeeld inzake patentrecht, inzake industriële standaarden en inzake toegangsrechten tot bepaalde markten. Een grote transatlantische vrije marktruimte is in beider belang.

De spreker gaat ook in op het partnership met Rusland dat van groot strategisch belang is en zo ruim mogelijk moet worden uitgebreid. Ter zake moet met bekwame spoed verder worden onderhandeld over een nieuw samenwerkings- en partnerschapsakkoord. De energievoorziening zal daarin een centrale plaats innemen. Een en ander zou al een start moeten nemen tijdens het Duitse voorzitterschap.

Ambassadeur Jessen stelt dat met het voorzitterschap van de G8 én de EU, Duitsland ook de basis gelegd wil zien van een wereldwijd klimaatakkoord voor 2012. Europa moet hierin volgens hem een pioniersrol spelen, en samenwerking, vooral met de VS, nastreven.

Vervolgens haalt hij aan dat het belangrijk is dat ook in Afrika voldoende politiek en economisch wordt geïnvesteerd. Het Duitse voorzitterschap zal dan ook een politieke top tussen de EU en Afrika voorbereiden. Na de succesrijke missie in Congo, een niet-geringe prestatie van de Belgische diplomatie, weet de heer Jessen, gaat de EU de ontwikkelingen daar opvolgen. Ook in dit verband is het gemeenschappelijk handelen belangrijk om dergelijke taken aan te kunnen. Precies daarom heeft Europa ook behoefte aan een Europees minister voor Buitenlandse Zaken. Ook dat maakt deel uit van het constitutioneel verdrag, stelt de spreker.

De heer Jessen herhaalt dat Europa zich niet enkel naar buiten moet heroriënteren, maar ook intern. Dat moet ten aanzien van de Europese burgers onze welvaart, veiligheid, groei, werkgelegenheid, de sociale zekerheid en de ontwikkeling van een Europees sociaal model garanderen. Binnen het Duitse voorzitterschap wordt dit een tweede cruciaal punt, op grond van de Lissabonstrategie die oog heeft voor een groeiend en sociaal Europa. Intussen groeit de economie overigens opnieuw. Maar de heer Jessen laat dienaangaande opmerken dat dat geen doel op zichzelf kan zijn. Het moet met name gepaard gaan met het behoud van de sociale zekerheid terwijl tegelijk wordt voorzien in de nodige flexibiliteit voor de arbeidsmarkt.

Werkgelegenheid is een absolute prioriteit binnen een sociaal Europa. De spreker refereert daarbij aan de informele raad voor Werkgelegenheid en Sociale Aangelegenheden van 18 tot 20 januari, die zich boog over het thema ‘Goed Werk’: het verzekeren van werkgelegenheid, faire lonen, rechten van de werknemer en gezondheidsaspecten. Hoe moet er werkgelegenheid worden gecreëerd? Hoe kan men efficiënter te werk gaan? De heer Jessen gaat ervan uit dat het afbouwen van overbodige bureaucratie een blijvende taak van de EU moet zijn. Hij kondigt daaromtrent aan dat het voorzitterschap de uitvoerige initiatieven van de Europese Commissie in dit verband, zal begeleiden.

Voor de burger zijn vrijheid, veiligheid en recht de echt belangrijke thema's. Met de uitbreiding groeit echter ook de angst voor criminaliteit. Anderzijds wil de ambassadeur erop wijzen dat diezelfde uitbreiding tegelijk ook een betere samenwerking inzake bestrijding van de criminaliteit mogelijk maakt.

De spreker vermeldt migratie en integratie als hoofdthema's van de informele raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 15 en 16 januari. De respectieve ministers van Justitie hebben zich voorgenomen nauwer samen te werken met een aantal gekende transitlanden. Ze kwamen ook tot de conclusie dat de bescherming van de buitengrenzen van de EU verder moet worden verbeterd, en dit vooral in de context van Frontex, het agentschap dat daarover gaat.

Ambassadeur Jessen wijst er daarbij op dat al die taken evidentierwijze niet binnen het tijdsbestek van een voorzitterschap, zijnde zes maanden, kunnen worden afgerond. Hij stelt dan ook dat het Duitse voorzitterschap precies om die reden wil afstappen van het idee van verschillende raadsvoorzitterschappen van zes maanden, kwestie van een betere continuïteit te verzekeren. Daarom is volgens de heer Jessen de stap gezet naar het ‘triovoorzitterschap’ met Portugal en Slovenië dat inging op 1 januari 2007 en dat loopt tot 30 juni 2008. Ook het idee van continuïteit is een vernieuwing binnen het Europese kader, die trouwens mee is opgenomen in het Constitutioneel Verdrag. Daarmee is de cirkel volgens de heer Jessen rond. De nood aan hervorming van het bestaande EU-kader en dus de nood aan een Europese basisconstitutie wordt hiermee immers aangetoond. De heer Jessen wil het tenslotte ook nog even hebben over het Duitse voorzitterschap van de G8. Dienaangaande moet immers worden vastgesteld

dat de problemen en thema's in hoge mate vergelijkbaar zijn. De verschillen situeren zich in het feit dat de structuur anders is, maar het dubbele voorzitterschap biedt de kans om een synergie tot stand te brengen. Het motto van de G8 is groei en verantwoordelijkheid. De VS waren tot op heden de motor voor wereldwijde groei. Een van de belangrijkste thema's wordt energie en dan rijst de vraag hoe we met de VS in dit verband verder kunnen en wat er met Kyoto gebeurt. De wereld wordt steeds meer één geheel, en de twee motto's van de respectieve Duitse voorzitterschappen herinneren er volgens ambassadeur Jessen aan dat we ons ook samen daarop moeten voorbereiden: "Samen slaagt Europa" en "Groei en verantwoordelijkheid".

De *voorzitter* dankt de ambassadeur en meent uit zijn betoog en houding te mogen opmaken dat hij een enthousiast Europeaan is, hetgeen de heer Jessen gaarne beaamt.

III. BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkoms van de heer Luk Van Nieuwenhuysen

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* beaamt dat de grenzen van Europa inderdaad sterk zijn verlegd door de uitbreiding. Hij refereert aan het feit dat het Duitse voorzitterschap ervan uitgaat dat van verdere uitbreiding pas sprake kan zijn als de noodzakelijke hervorming van de EU is afgerond. Toch wil hij graag de houding kennen van het Duitse voorzitterschap ten aanzien van de mogelijke uitbreiding met Turkije. Welke rol denkt het Duitse voorzitterschap daarin te kunnen spelen?

Vervolgens komt hij terug op de premisse dat het Duitse voorzitterschap ernaar streeft een akkoord te bereiken over werkwijze en tijdspad en de grote lijnen met betrekking tot de aanpassing van het Verdrag over de Europese Grondwet. Ter zake wijst hij erop dat verscheidene landen na referenda te kennen hebben gegeven dat ze die Europese Grondwet als dusdanig helemaal niet wensen. Volgens de heer Van Nieuwenhuysen zijn er plannen om die nationale volksraadplegingen te omzeilen. Hij leidt uit de uiteenzetting van de heer Jessen af dat in het tweede semester van 2007 over concrete voorstellen moet worden onderhandeld

om dan, allicht in 2008, aan de ratificatie te beginnen, teneinde de zaak te kunnen afronden voor de Europese verkiezingen van juni 2009. Klopt dit? En hoe staat het voorzitterschap tegenover het onderwerpen van een eventueel aangepast voorstel van Europese Grondwet aan de bevolkingen van die landen waar volksraadplegingen constitutioneel mogelijk zijn?

De heer Van Nieuwenhuysen wil met betrekking tot de energieproblematiek en het traditionele discours dat steeds terugkeert, weten waarom het behoud van de kernenergie-optie dan wel een eventuele uitstap uit de kernenergie niet aan bod komt in het programma van het Duitse voorzitterschap. Het thema is zeer actueel door het lopende debat over de opwarming van de aarde die toch de hoogdringendheid van een visie ter zake heeft aangetoond. Kernenergie vormt daarin een belangrijk discussiepunt, naast de aanwending van fossiele brandstoffen en alternatieve energievormen. Wat is het standpunt van het Duitse voorzitterschap daaromtrent?

Inzake de demografische problematiek waarmee Europa geconfronteerd wordt, vindt hij het aanmoedigen van een uitwisseling van informatie op het Europese niveau met betrekking tot de toenemende vergrijzing maar een mager uitgangspunt voor een zo prangend en tastbaar probleem. Zet zo'n informatie-uitwisseling überhaupt wel enige zoden aan de dijk? En wat houdt het geplande oprichten van een 'European Alliance for Families' precies in?

De heer Van Nieuwenhuysen constateert dat de integratie van migranten een grote uitdaging wordt genoemd en dat de interculturele dialoog daarin als cruciale sleutel wordt aangewezen voor versterking van de pluralistische en democratische samenleving. Men kan er daarbij echter niet meer omheen dat men er, met de steeds toenemende immigratie en de uitvoerige pogingen om die dialoog tot stand te brengen, vooralsnog niet in slaagt zulks ook effectief te realiseren. Volgens het programma van het Duitse voorzitterschap is er ook sprake van een dialoog met de islam. Dienaangaande had de heer Van Nieuwenhuysen van de ambassadeur graag vernomen wie daar dan precies de gesprekspartner is? In die islam zijn er immers heel wat verschillende strekkingen en schakeringen.

1.2. Tussenkoms van de heer Johan Verstreken

De heer *Johan Verstreken* vraagt hoe Duitsland de onderhand al voelbare effecten van de opwarming van de aarde denkt aan te pakken. Onderneemt men daar al stappen of legt men er normen op? Welke specifieke accenten worden er door het voorzitterschap gelegd?

De heer Verstreken wenst ook te vernemen hoe de nagestreefde verbetering van de controle en beveiliging aan de buitengrenzen dient te worden gerealiseerd. Hoe ziet men dat en waar wil Duitsland de nadruk op leggen: terrorismebestrijding, voorkoming van mensenhandel, of nog andere punten?

Het lid laat opmerken dat een delegatie van deze commissie in de loop van november 2006 een werkbezoek heeft gebracht aan Montenegro, Servië en Macedonië. De delegatieleden hebben daar kunnen constateren dat er na de recente toetreding van Roemenië en Bulgarije nog een heleboel andere landen bijzonder geïnteresseerd zijn in EU-lidmaatschap. Hij heeft het dan met name over de landen van de Westelijke Balkan zoals Kroatië, Servië en Montenegro. Dienaangaande refereert hij ook aan de pas in Servië gehouden verkiezingen en de interrelatie met de toekomstige status van Kosovo, waar de Albanese bevolking onafhankelijkheid nastreeft. Heeft het Duitse voorzitterschap oog voor de respectievelijke problematieken en hoe denkt men dit aan te pakken?

Ten slotte vraagt ook hij naar de intenties met betrekking tot de veelbesproken Europese Grondwet en naar de ambities van het voorzitterschap aangaande de Lissabon-strategie. Hij wenst het Duitse voorzitterschap in elk geval veel succes toe voor de, al bij al toch korte periode van zes maanden, waarin zoveel boeiende uitdagingen moeten worden aangepakt.

1.3. Tussenkoms van de heer Dirk De Cock

De heer *Dirk De Cock* betreurt dat het ontbreken van een Europese minister van Buitenlandse Zaken – die was voorzien in de Europese Grondwet – de slagkracht van Europa op het internationale forum danig ondermijnt. Deze Europese zwakte komt op een moment van grote geopolitieke instabiliteit en dus op een moment dat we met grote, en voor de toekomst erg belangrijke, uitdagingen worden geconfronteerd. Bij wege van voorbeeld

wijst hij erop dat in Irak maar weinig nodig is om de lont aan het kruitvat te steken. Idem dito overigens voor het Midden-Oosten. Wat de heer De Cock wél hoopvol stemt is de verwijzing die de ambassadeur gemaakt heeft naar een top EU-Afrika onder het toekomstige Portugese voorzitterschap. Tegelijk wil hij er echter ook op wijzen dat sommige zaken geen uitstel dulden. Zo is er in Darfour een ware genocide aan de gang. Maar pas gisteren heeft de Europese Commissaris voor Ontwikkelingssamenwerking, de heer Louis Michel, in een kranteninterview verklaard dat er vanwege de EU geen geld meer voorhanden zou zijn om daar verlichting te brengen in de situatie. Komt het de ambassadeur niet aangewezen voor dat Europa integendeel zwaar zou moeten gaan doorwegen op de kwestie-Darfour, waar er ondertussen al 200.000 doden en meer dan 600.000 ontheemden zijn? Specifiek in het verlengde van het betoog van de heer Jessen over tolerantie als Europees basisbeginsel, stelt de heer De Cock dat de Unie – zonder bevoogdend of paternalistisch te worden – ook in de brandhaarden van deze wereld initiatieven moet ontwikkelen om die tolerantie te bevorderen. In Darfour dient zulks zelfs bij prioriteit én met enige urgentie te gebeuren.

1.4. Tussenkoms van mevrouw Anissa Tamsamani

Mevrouw *Anissa Tamsamani* vraagt hoe het Duitse voorzitterschap concreet de invulling ziet van de vooropgestelde samenwerking met de VS om een hernieuwd vredesproces in het Midden-Oosten tot stand te brengen. Hoe kan bovendien het probleem van het Iraanse kernwapenprogramma vanuit de Europese context concreet worden aangepakt?

Zijn er met betrekking tot een betere bescherming van de buitengrenzen al concrete acties gepland en wat zijn de vooruitzichten? Vanuit Europees perspectief lijkt het aanpakken van de illegale migratie immers een voorwaarde te zijn om te komen tot een succesvolle integratiepolitiek. Wordt de aangekondigde top EU-Afrika onder Portugese voorzitterschap niet de zoveelste loze ceremonie met veel beloftes en zeer weinig concrete oplossingen? Wordt die topontmoeting nu reeds degelijk voorbereid en welke concrete voorstellen zullen daarvan het resultaat zijn? De Europese betrachting om economisch en politiek te investeren in het Afrikaanse continent is immers nobel, maar is tegelijk ook erg vaag, vooral als men er rekening mee houdt dat de noden van dat continent zowel

groot als urgent zijn. Het nog altijd prille democratiseringsproces in de Democratische Republiek Congo is daarvan een prangend voorbeeld.

1.5. Tussenkomenst van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* kan zich terugvinden in nogal wat van de opmerkingen van de voorgaande sprekers. Ten algemenen titel vindt ook zij dat alles heel veelbelovend en ambitieus klinkt, vooral dan als men rekening houdt met de korte duur van een voorzitterschap. Ze beaamt dat een versterking van de samenwerking inzake justitie een van de noodzakelijke doelstellingen is. De veiligheidsproblematiek, met zijn vele facetten, vergt immers per definitie een aanpak over de grenzen heen, zo al niet een Europese aanpak.

Nog met betrekking tot de versterking van de buitengrenzen, acht mevrouw Poleyn ook een verdere afstemming van de asielprocedures en het migratiebeleid van de lidstaten absoluut noodzakelijk. Het is volgens haar moeilijk ter zake een coherent beleid te voeren als dit niet gebeurt. Er wordt dan immers ook geen eenduidig signaal naar de andere continenten uitgestuurd. Wenst het Duitse voorzitterschap dit debat opnieuw aan te zwengelen?

Met betrekking tot de energieproblematiek vraagt mevrouw Poleyn of de ambassadeur mogelijks al een tipje van de sluier kan lichten over het aangekondigde initiatief inzake hernieuwbare energie dat op de lentetop zou worden voorgesteld.

In het verlengde van de betrachtingen van het voorzitterschap aangaande de Europese Grondwet en de constatacie dat het momenteel ontbreekt aan een breed draagvlak voor het Europese project bij het grote publiek, laat mevrouw Poleyn nog opmerken dat ze hier ook geen concrete voorstellen heeft gehoord om te verhelpen aan deze scepsis en onverschilligheid. Ze vraagt zich dan ook af of er terzake wel voldoende inspanningen worden geleverd, dan wel of dit dermate evident is dat het geen specifieke vermelding behoeft. Zou het stimuleren van de Europese gedachte niet de rode draad doorheen elk Europees voorzitterschap moeten vormen?

1.6. Tussenkomenst van mevrouw Miet Smet

De voorzitter, mevrouw *Miet Smet*, constateert dat er met betrekking tot de essentiële kwestie van de Europese Grondwet, in wezen twee grote lijnen

gevolgd worden. Een eerste grote piste betreft de achttien lidstaten die wel reeds de Europese Grondwet geratificeerd hebben. Deze komen zeer weldra bijeen om onderling overleg te plegen over de te volgen strategie. Het komt haar voor dat het bijzonder zinvol zou zijn om die lidstaten – waaronder België – vanuit het voorzitterschap te ondersteunen. Ze mogen in elk geval niet de indruk krijgen dat men hen in de kou laat staan. Verder moeten er bijzondere inspanningen worden geleverd ten aanzien van de twee landen die tegen de Europese Grondwet hebben gestemd.

Ze steunt ter zake dan ook ten volle de betrachting van de Duitse Bondskanselier, mevrouw Merkel, om via discrete diplomatieke contacten tussen de regeringen na te gaan welke de meest aangewezen weg is om de ontwerp-grondwet verteerbaar te maken voor alle lidstaten. De kritiek die vanuit sommige hoeken geleverd wordt op het gebrek aan transparantie bij deze methode, is haar inziens dan ook misplaatst. Om de Europese Grondwet aanvaardbaar te maken circuleren al diverse pistes, zo is er al sprake van een apart sociaal charter, een charter van de menselijke waardigheid enzovoort. Ze verwacht echter niet dat aan het einde van het Duitse voorzitterschap alles opgelost zal zijn, want het wordt nog een moeilijke en onzekere periode met verkiezingen in diverse Europese landen en vooral met de onzekerheid over wie in Frankrijk de macht zal hebben. Deze complexe problematiek en de politieke onzekere periode die voor de boeg ligt, rechtvaardigen volgens haar dan ook ten volle de keuze van mevrouw Merkel voor een discrete diplomatieke aanpak. Ze weerlegt hiermee uitdrukkelijk de kritiek als zou het hele proces te weinig transparant gebeuren. Transparantie heeft immers ook haar beperkingen en nu en dan moet de politiek zijn verantwoordelijkheid nemen en durven onderhandelen buiten alle pers-aandacht om.

Met betrekking tot de toekomstige verdere uitbreiding van de Europese Unie heeft mevrouw Smet vernomen dat voor de landen die op heden al een aanvraag hebben ingediend, in casu Kroatië en Macedonië, de procedure van toetreding gewoon doorloopt. Dit geldt ook voor Turkije. Maar het is wel zo dat geen enkel lopend toetredingsproces kan worden gefinaliseerd vóór de grondwetskwestie is afgerond. Mevrouw Smet vindt het met name positief dat de kandidaat-lidstaten ondertussen kunnen werken aan de diverse voorwaarden – de zogenaamde onderhandelingshoofdstukken – waaraan ze moeten voldoen voor EU-lidmaatschap. Op die manier kunnen ze geleidelijk

aan naar het acquis communautaire toewerken. Vooral voor de leden van deze commissie die recent hebben deelgenomen aan de, hoger reeds genoemde, missie naar de Westelijke Balkan, moge het duidelijk zijn dat EU-toetreding het enige realistische perspectief is dat veel van die landen hebben.

Mevrouw Smet wenst verder ook nog te vernemen hoe het Duitse voorzitterschap de Verklaring van Berlijn – die in maart zal worden aangenomen naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van de Verdragen van Rome – precies inschat, niet zozeer naar inhoud, maar wel naar politieke waarde. Ziet men dit als een ijkpunt? Wat wil men daarmee bereiken? Wordt dit, met andere woorden, in politiek opzicht een belangrijk moment?

Energie is ook in België een zorgenkind voor de toekomst, stelt mevrouw Miet Smet vast. Zowat 57 à 58 percent van onze energievoorziening gebeurt nu via kerncentrales. Er lopen verhitte discussies over het al dan niet stopzetten van de kernenergie, maar voorlopig zijn er geen alternatieven voorhanden en is een uitstap uit de kernenergie dus sowieso niet mogelijk. Daarenboven is het Midden-Oosten in toenemende mate een onzekere partner voor wat energiebevoorrading betreft. Mevrouw Smet besluit daaruit dan ook dat de stopzetting van kernenergie alleen op zeer lange termijn heel misschien denkbaar is. Ook de veelbesproken alternatieve energiebronnen kunnen, in de huidige stand der dingen en met de bestaande technologie, maar voor ongeveer 3 à 4 percent mee in de energiebehoefte voorzien. De conclusie is dan ook duidelijk: er zullen andere oplossingen en energieleveranciers moeten worden gezocht. Simplistische oplossingen of het ontkennen van het probleem zijn, gezien het belang van deze problematiek, in elk geval uit den boze. Zo bespeurt mevrouw Smet toch enig simplisme en zelfs hypocrisie bij een aantal voorstanders van een Belgische uitstap uit de kernenergie die de stelling aanhangen dat we voldoende energie kunnen importeren uit Frankrijk – waar die energie nota bene in nog hogere mate uit kerncentrales komt. Ze wenst dan ook te vernemen hoe het Duitse voorzitterschap tegen het hele energiedebat, dat ontegenzeggelijk een sterke Europese dimensie heeft, aankijkt.

1.7. Tussenkomst van mevrouw Anne Marie Hoebeke

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* haalt aan dat Duitsland al een rol heeft gespeeld in het nucleaire dispuut met Iran via de contactgroep. Ze wil weten hoe het Duitse voorzitterschap staat tegenover de verdere onderhandelingen met Iran om dan toch de stopzetting van het nucleaire programma te bewerkstelligen.

Vervolgens stelt ze nog dat de mediterrane lidstaten van de Europese Unie, specifiek Spanje, Italië en Malta, ernstige problemen ondervinden met de niet-aflatende ongecontroleerde vluchtelingenstroom die daar bijna dagdagelijks letterlijk en figuurlijk op hun kusten aanspoelt. Door het wegvallen van de binnengrenzen in de Unie vormt het beheersen van die illegale migratiestromen een cruciale beleidsuitdaging die enkel op gezamenlijk Europees vlak kan worden aangepakt.

Naar aanleiding van het reeds door enkele andere sprekers aangehaalde bezoek van enkele commissieleden aan de Westelijke Balkan, heeft mevrouw Hoebeke kunnen constateren dat de Kosovo-problematiek nog bijzonder gevoelig ligt in Servië. Ze stelt zich daarbij de vraag of de Europese Unie in wezen wel de nodige militaire, diplomatieke en buitenlandpolitieke capaciteiten heeft om in dergelijke potentiële brandhaarden over langere tijd vrede te handhaven en de orde te bewaren. Mocht een en ander fout lopen, dan is ze er niet zeker van dat de EU echt in staat zou zijn de operatie KFOR, in het immer woelige Kosovo, te leiden. Idem dito overigens voor Europese militaire aanwezigheid in Macedonië en Congo. De nakende definitieve fase van de besprekingen over de toekomstige status van Kosovo vervult haar toch met enige vrees.

Naar aanleiding van de recente besprekingen tussen bondskanselier Angela Merkel en president Poetin over de energiekwestie had mevrouw Hoebeke ook graag vernomen hoe het Duitse voorzitterschap zich profileert ten aanzien van de situatie in Wit-Rusland, de democratisering aldaar en vooral de onzekerheid inzake de energiebevoorrading, die toch ook voor Duitsland een grote rol speelt.

2. Antwoorden van ambassadeur Christoph Jessen

Ambassadeur *Jessen* beklemtoont dat een nieuw voorzitterschap van de EU telkens grote verwachtingen wekt. Tegelijk wijst hij erop dat de politieke situatie in de EU momenteel erg moeilijk ligt, omdat niet alle lidstaten bereid of in staat zijn zware beslissingen te nemen. Bij aanvang van een voorzitterschap kan men vaststellen wat er al dan niet aan de agenda staat, maar het zijn de lidstaten die bepalen in welke mate het voorzitterschap ook effectief zijn agenda kan afwerken. Dat het voorzitterschap alsdusdanig niet eigenmachtig punten kan doorduwen is overigens ook een uiting van het democratische gehalte van de besluitvorming in de Unie.

Het energiebeleid is een centraal thema geworden, dat met kracht op de voorgrond is getreden naar aanleiding van de tijdelijke stopzetting van de Russische aardgasleveringen via de pijplijnen door Oekraïne in 2006 en Wit-Rusland in 2007. De kwetsbaarheid van de bevoorrading die toen duidelijk werd, vereist dat er actie ondernomen wordt. Bovendien moet in deze de vraag worden gesteld wat respectievelijk de EU, en dan met name de Europese Commissie, en de lidstaten kunnen doen. De Europese Commissie heeft nog maar enkele dagen geleden een zeer interessant verslag voorgelegd dat, mee door toedoen van het Duitse voorzitterschap, in de Europese Raad zal worden besproken en dat een aantal vragen oproept die antwoorden behoeven.

Dienaangaande stelt de ambassadeur vooreerst dat er geen ideale oplossing is. De goedkoopste manier om met energie om te gaan blijft energie-efficiëntie ofwel spaarzaam ermee omspringen. Hij refereert hierbij als voorbeeld aan de immense energieverspilling door de tijd die een gewone autorit tijdens spitsuren in beslag neemt. Een aantal kleine ingrepen kan al deels de energieproblematiek opvangen. Energie-efficiëntie is een belangrijk thema, ook voor de industrie en in het kader van de ontwikkeling van energietechnologie die op energiebesparing gericht is. Europa kan in deze technologie toonaangevend worden. Energiebesparing is trouwens ook zeer wel mogelijk zonder dat er moet ingeboet worden op de levenskwaliteit.

Ten tweede moet op de energiemarkt ook ten volle de mededinging kunnen spelen. Een netwerk dat open staat voor het gebruik door zoveel mogelijk

energieleveranciers en met andere woorden dus reële concurrentie mogelijk maakt, moet toelaten dat men zich tot de goedkoopste leverancier kan wenden.

De netten moeten daartoe, minstens ten dele, worden losgekoppeld. Het probleem daarbij is evident: terwijze dat de grote energieproducenten nu meestal ook nog steeds in het bezit zijn van de bijhorende distributie-infrastructuur en ongaarne concurrenten toelaten op hun net. De ambassadeur laat daarbij in het midden of de netwerken nu integraal, dan wel slechts ten dele, moeten worden ontkoppeld evenals de vorm die die ontkoppeling zal moeten aannemen. Mogelijks moeten immers niet zozeer de eigendomsstructuren in vraag worden gesteld, als wel de beheersstructuren. In dat laatste geval kan men er desgevallend mee volstaan om voor energieproductie en energiedistributie een verschillende beheerder te hebben. Ook een overheidsregulator kan een rol spelen in het loskoppelen van productie en distributie. Hij stelt dat ook over de vraag of zulks op Europees niveau moet worden behandeld of dat elke lidstaat dat voor zichzelf kan uitmaken, ongetwijfeld een verhitte discussie zal volgen. In Duitsland zijn er bijvoorbeeld slechts een beperkt aantal energiemaatschappijen die daar tegelijk ook de energienetten in handen hebben. En zij hebben zeer recent vanuit Rusland de melding gekregen dat men van daar pas aardgas wenst aan te leveren als er afzetgaranties zijn voor de langere termijn, met andere woorden als er langetermijncontracten worden gesloten. Alleen dan zijn de noodzakelijke investeringen voor Rusland interessant. Dit is het soort van problematiek dat geen uitstel duldt en waarvoor er geen voor de hand liggende mirakeloplossing bestaat. Ter zake zal volgens de ambassadeur ook moeten uitgeklaard worden op welk niveau er maatregelen moeten worden genomen. Moet dit geregeld worden op Europees niveau of moet dit worden overgelaten aan de lidstaten?

Hij stelt dat ook inzake het kernenergiedebat – een thema dat zowel in Duitsland als in België bijzonder gevoelig ligt – de respectievelijke verantwoordelijkheden nog niet zijn uitgeklaard. Moet dat op Europees niveau worden beslist of in de landen zelf, daar is men nog steeds niet uit. Hem komt het in elk geval voor dat de lidstaten zelf hier het laatste woord zouden moeten hebben. Het allerbelangrijkste is volgens de spreker de energiemix. En daar ligt voor de EU wel degelijk een opdracht weggelegd. De Unie kan een leidende rol spelen in het onderzoek naar de mogelijkheden, de haalbaarheid en de toekomst van alternatieve, in casu

hernieuwbare, energiebronnen. Door dergelijk Europees onderzoek kan deze optie ten minste open gehouden worden. Een en ander zal ongetwijfeld nog tot boeiende discussies leiden. Al op de Europese top van maart immers, zal hierover gediscussieerd worden.

Over de kwestie van de verdere uitbreiding en het eventuele toekomstige lidmaatschap van Turkije, haalt ambassadeur Jessen een Engelse zegswijze aan: 'we cross that bridge when we reach it'. Hij wil zich daar zeker niet achter verschuilen, maar vindt dat er wel grondig over alle mogelijke opties moet worden nagedacht. Het gaat immers om een bijzonder complexe problematiek die, indien verkeerd aangepakt, de gehele EU uit elkaar dreigt te drijven. De opvattingen daarover lopen op heden nog zeer uiteen. Feit is in elk geval dat er onderhandelingen zijn gestart met Turkije en Kroatië die hoofdstuk na hoofdstuk vorderen. Een Turkije dat tot de EU wil toetreden, moet bereid zijn – in de geest van Atatürk – verder elke kans aan te grijpen om zich te ontwikkelen en naar een moderne islam toe te groeien. Zo kan het met ons samenleven. Een Turkije dat Europa de rug toekent daarentegen, dreigt op termijn een probleem te worden. Achter Turkije liggen een aantal probleemgebieden (het Midden-Oosten, Irak, Iran) en er hangt dus heel wat af van de ontwikkeling van Turkije, als inherent belangrijk buurland van de Unie. De heer Jessen acht het cruciaal Turkije via het voortzetten van de onderhandelingen op die weg houden. Hoe lang dat onderhandelingsproces zal duren (een decennium of meer), weet hij ook niet, maar hij wijst wel op de ingrijpende veranderingen die er ondertussen toch al op relatief korte tijd zijn doorgevoerd in Turkije. Geen enkele situatie is onoplosbaar en geen enkel probleem is onoverkomelijk, zoals ook mag blijken uit het Cypriotische lidmaatschap van de EU. De situatie is zeker nog niet ideaal, maar door de weg naar Europa te openen is er beweging in gebracht. We moeten volgens de ambassadeur ook dezelfde kansen creëren voor Kroatië. Hetzelfde geldt overigens voor Servië met zijn Kosovo-problematiek.

Hoe dan ook noopt de toenemende omvang van de EU – van 6 landen bij de aanvang tot de 27 lidstaten van vandaag – ertoe anders te werken en moeten er zodoende nieuwe adequate werkmethodes en besluitvormingsregels worden uitgewerkt. Duitsland zal tijdens zijn zes maanden durende voorzitterschap ook niet in staat zijn een voor ieder aanvaardbare en werkbare nieuwe EU-Grondwet ter tafel te leggen. In mei zijn er verkiezingen in Frankrijk waarvan de uitslag lang niet

zeker is en in juni zijn er verkiezingen in België. De ene kant in Frankrijk oppert dat er een volksraadpleging moet komen, de andere kant vindt dat de beslissing aan het parlement toebehoort. Er is dus niet veel tijd, zegt de spreker, en het enige wat het Duitse voorzitterschap kan doen is een soort van stappenplan ontwikkelen dat aangeeft hoe de zaak van de Europese Grondwet organisatorisch verder zouden kunnen aangepakt worden. De keuze over hoe die kwestie intern moet worden afgehandeld ligt vanzelfsprekend bij de landen zelf. Dat geldt dus ook voor Frankrijk, waar de beide presidentskandidaten het risico lopen gevangen te raken in een sterk gepolariseerd debat, indien de Europese Grondwet een kernthema zou worden in het verkiezingsdiscours. Om zulks niet in de hand te werken is derhalve enige terughoudendheid aangewezen tijdens het Duitse voorzitterschap.

Over de Verklaring van Berlijn stelt ambassadeur Jessen dat men er geredelijk van uit mag gaan dat de meeste mensen wel degelijk op een of ander niveau beseffen hoe belangrijk de Europese eenwording is voor een vreedzame samenleving. Bij zijn generatie zit de Tweede Wereldoorlog nog in het achterhoofd en die generatie ziet ook in hoe dichtbij de burgeroorlog in ex-Joegoslavië wel kwam. Die generatie waardeert ten volle de vrijheid die haar ten deel is gevallen met de Europese eenheid, met één munteenheid, met het vrije verkeer tussen de lidstaten. Voor jongere generaties, die overal gereisd hebben, die overal kunnen en mogen studeren en die elkaars talen machtig zijn, is Europa dan weer een vanzelfsprekend feit geworden. Daarom is de ambassadeur de overtuiging toegedaan dat er een voldoende draagvlak is voor het Europese project, mits men dat maar goed beargumenteert naar de bevolking toe. Aandacht voor het sociale aspect kan daarbij een valabel argument zijn. Hij vat de ideeën van hemzelf en de Duitse bondskanselier over de sensibilisering van de burgers samen: bij de bevolking een duidelijk beeld brengen van de Europese Unie zodat men begrijpt waarom de EU nodig is. Hij is ervan overtuigd dat dat voor de Verklaring van Berlijn uiterst belangrijk is. Als men daarin slaagt, dan zal de Europese Raad van Berlijn haar plaats in de geschiedenisboeken krijgen.

Met betrekking tot de vergrijzingsproblematiek moet de EU vooral modellen ter beschikking kunnen stellen, zo poneert de heer Jessen. Of een gezamenlijk Europees beleid zich opdringt, dan wel of men deze materie in hoge mate kan overlaten aan de lidstaten, moet ook weer onderzocht worden in het licht van de effectiviteit van het optre-

den. Het is immers maar de vraag in hoeverre de EU bevoegd is inzake gezinsbeleid. In dit verband moeten de beleidsmatige verschillen tussen de lidstaten grondig worden bekeken, net als de respectieve ervaringen. Als men daaruit geen lessen trekt, dan zal het probleem alleen maar erger worden.

De ambassadeur komt ook terug op de vraag naar interculturele dialoog, migratie en immigratie en het beveiligen van de grenzen. Migratie in het algemeen is een feit waarmee we moeten leren leven, zo stelt hij. Men is veel te laat beginnen zoeken naar manieren om samen te leven. Men is veel te lang uitgegaan van de foute premisse dat vreemde arbeidskrachten uiteindelijk wel naar hun land van herkomst zouden terugkeren. De oude term ‘gastarbeiders’ is hiervan nog een taalkundig overblijfsel. De realiteit is echter anders: het zijn onze burens, ze komen hiernaartoe en ze blijven uiteindelijk ook bij ons. De ambassadeur wijst er daarbij op dat een van de grote sterktes van Europa er precies in bestaat dat men steeds in staat was andere ideeën mee op te nemen. Het Europese concept – zelfs al van zijn mythologische oorsprong – stelt ons in staat de verscheidenheid en de verschillende invloeden productief aan te wenden. Hij vindt dat het de hoogste tijd is om dat ook nu weer te doen. De illegale immigratie moet zo veel als mogelijk worden ingeperkt en omgeschaald naar legale immigratie, waarbij integratie dan de volgende stap is. Alternatieven zijn er niet.

Een dialoog met de islam is noodzakelijk, maar ook die islam moet een ontwikkelingsproces doormaken waarbij hij zijn extreme kanten verliest. Europa heeft iets soortgelijks doorgemaakt met de Verlichting. Dat er een gematigde en pragmatische islam bestaat, staat volgens de ambassadeur buiten kijf. Het voorbeeld van Turkije toont dat duidelijk aan. Een dialoog met Europa kan dat proces versterken.

Inzake de opwarming van de aarde en het Kyoto-gebeuren wijst de heer Jessen erop dat de Europese Commissie in dat verband nieuwe emissienormen heeft voorgesteld en dat daarover nog verder wordt gediscussieerd. Volgens de spreker is het in deze ook van cruciaal belang dat men in de toekomst met de VS om de tafel zit, omdat zij nu eenmaal de grootste energieverbruikers zijn. Het moet mogelijk zijn de Amerikanen voeling te doen krijgen met de doelstellingen van Kyoto en een weg te vinden om die samen na te streven. Een slaagzeker recept heeft de heer Jessen daarvoor echter ook niet.

De ambassadeur beaamt dat Afrika, met zijn vele problemen, een grote uitdaging vormt voor de EU. Vooral dankzij de inzet van de Belgische diplomatie heeft de EU zich mee geëngageerd in het democratiseringsproces in de Democratische Republiek Congo. Ook Duitsland levert daar trouwens zijn bijdrage. De nauwe samenwerking tussen België en Duitsland in de schoot van de Europese Unie is daar ongetwijfeld mee debet aan. Ook op internationaal niveau hebben de lidstaten van de EU dus alle belang bij een voortgezette samenwerking. Op een recente conferentie in Ghana heeft de Duitse bondspresident gezegd dat we moeten proberen om, naar het voorbeeld van de Aziatische ‘tijgers’, ook in Afrika economisch succesvolle landen tot meer samenwerking te bewegen. Van een betere verstandhouding tussen de diverse staten kan het hele continent profiteren. Een pasklare oplossing voor Darfour kan hij niet voorleggen. Het is in essentie een Afrikaans probleem, waar de EU en de ngo’s zich moeten blijven mee bezighouden.

Inzake de kwestie-Iran zal het erop aankomen de EU als dusdanig eendrachtig te laten optreden, stelt de heer Jessen. Verder moet de EU hier ook één lijn blijven trekken samen met de VS en Rusland, wat niet bepaald eenvoudig is. China hoort hier ook bij. Er zijn een aantal sanctiebesluiten die moeten worden uitgevoerd, zodat Iran duidelijk het signaal krijgt dat het alleen staat als het zich niet tot het vreedzaam gebruik van kernenergie beperkt, besluit ambassadeur Jessen.

De *voorzitter* dankt de ambassadeur voor zijn uitvoerige toelichting en stelt dat het een bijzonder boeiende vergadering is geweest waarop een veelheid aan thema’s de revue is gepasseerd. Ze wenst het Duitse voorzitterschap alle succes toe. Ze beklemtoont dat er een zware verantwoordelijkheid rust op de schouders van mevrouw Merkel. De vrouwelijke leden van deze commissie wensen haar als vrouwelijk staatshoofd van het grootste land van Europa dubbel succes toe.

De verslaggevers,

Anissa TEMSAMANI
Luk VAN NIEUWENHUYSEN

De voorzitter,

Karim VAN OVERMEIRE
